

Lausuntoyhteenveto: luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (datanhallinta-asetuksen täytäntöönpano)

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi lausuntoja datanhallinta-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa koskevan hallituksen esityksen luonnoksesta. Esitysluonnos oli lausuttavissa 6.4.–5.5.2023. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 25 taholta. Lausunnon jätti 13 tahoa.

Esityksen perusratkaisuja kannatettiin tai niistä ei erikseen lausuttu. Osa lausunnonantajista kiinnitti huomiota Liikenne- ja viestintäviraston riittävään resursointiin sekä täytäntöönpanon aikatauluun. Annetuissa lausunnoissa keskityttiin pitkälti yksittäisiin muutosehdotuksiin:

- seuraamusmaksun sanktioluonteen korostaminen verrattuna hallintopakoon
- seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuden muuttaminen vastaamaan pääsääntöä
- muiden viestintäpalvelulain mukaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanon muuttaminen vastaamaan pääsääntöä
- oikaisumenettelyn käyttöönotto rekisteröintipäätökseen
- rahoituksen kuvaaminen
- tiedonhallinnan muutosten arvioiminen
- toimivaltaisen viranomaisen ja tietosuojavaltuutetun toimiston työnjaon tarkempi kuvaaminen muun muassa esimerkein.

Johdanto

Tausta

Esityksen valmisteluun on johtanut täydentävää sääntelyä edellyttävä EU-säädös: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2022/868 eurooppalaisen datan hallinnoinnista ja asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta (datanhallinta-asetus). Se tuli voimaan 23.6.2022. Sitä sovelletaan 24.9.2023 alkaen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Liikenne- ja viestintäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.lvm@gov.fi
lvm.fi

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään, että EU:n datanhallinta-asetuksen 3 ja 4 luvun mukaiset viranomaistehtävät annettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintävirastolle säädettäisiin ne EU:n datanhallinta-asetuksen rekisterinpito- ja valvontatehtävät, jotka koskevat datan välityspalveluita ja tunnustettuja data-altruismipohjaisia organisaatioita. Kyse on uusista viranomaistehtävistä. Lisäksi virastolle ehdotetaan keinoja valvoa asetusta ja määrätä seuraamuksia. Viraston tehtäviin sisältyisi mahdollisuus määrätä seuraamusmaksu datan välityspalveluille. Uuden seuraamusmaksun takia esityksessä ehdotetaan lisäksi muutosta sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan.

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi oikeusministeriön lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistulla lausuntopyynnöllä (Dnro VN/4765/2023) lausuntoja hallituksen esityksen luonnoksesta. Esitysluonnos oli lausuttavissa palvelun kautta 6.4.–5.5.2023.

Lausuntoa pyydettiin yhteensä 25 taholta, minkä lisäksi esitys oli vapaasti lausuttavissa. Lausuntoja annettiin yhteensä 13 kappaletta. Lausuntoja pyydettiin keskeisiltä ministeriöiltä, viranomaisilta ja muilta toimijoilta sekä tiedossa olevilta mahdollisilta datan välityspalveluilta ja data-altruismipohjaisilta organisaatioilta (lihavoituna lausunnon jättäneet):

CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Dataspace Europe Oy

Digi- ja väestötietovirasto

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

European Data Altruism In Action Finland ry

Helsingin kaupunki

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kuluttaja-asiamies

Liikenne- ja viestintävirasto

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy

Maa- ja metsätalousministeriö

MyData Global ry

Oikeusministeriö

Oikeusrekisterikeskus

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sisäministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

Teknologiaateollisuus ry

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tilastokeskus

Työ- ja elinkeinoministeriö**Valtiovarainministeriö**

Vastuu Group Oy

Ålands landskapsregering

Lisäksi lausunnon antoivat:

Ammattiliitto Pro ry**Maanmittauslaitos**

Saadut lausunnot on ryhmitelty temaattisesti tähän lausuntoyhteenvetoon.

Lausunnonantajien näkemykset**Ei lausuttavaa**

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei ole huomautettavaa asiassa.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä ei ole lausuttavaa esityksestä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry yhtyy Teknologiateollisuus ry:n asiassa antamaan lausuntoon ja toteaa, ettei sillä ole sen lisäksi muuta lausuttavaa.

Yleistä

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että Suomi harjoittaa edistysellistä tietopolitiikkaa, joka parantaa suomalaisten yritysten edellytyksiä menestyä taloudessa, jossa datan merkitys tuotannon-tekijänä ja innovaatioresurssina kasvaa vauhdilla. Tämä edellyttää osaltaan EU:n datasääntelyn tehokasta ja tarkoituksenmukaista toimeenpanoa, mukaan lukien kansallisten datanhallinnan puitteiden ja käytänteiden päivittämistä.

Toimivaltainen viranomainen

Ahvenanmaan maakunnan hallitus huomauttaa, että se lausuu vain ruotsinkielisen tiivistelmän pohjalta. Se katsoo, että asetuksen 13 ja 23 artiklan viranomaistehtävien kuuluvat valtakunnan toimivaltaan.

Maanmittauslaitoksessa nähtiin, että esitettävät lainmuutokset

viranomaistehtävien osoittamisesta Liikenne- ja viestintävirastolle ovat perusteltuja ja kannatettavia. Maanmittauslaitoksella ei myös ole enempää lausuttavaa datan välityspalvelua tarjoavalle taholle määrättävästä seuraamusmaksusta ja sen täytäntöönpanosta.

Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että se on soveltuva viranomainen hoitamaan sille suunniteltuja uusia tehtäviä ja pystyy täyttämään asetuksesta toimivaltaiselle viranomaiselle tulevat vaatimukset.

Teknolohiateollisuus ry pitää Liikenne- ja viestintäviraston nimeämistä tarkoituksenmukaisena ratkaisuna. Samalla on varmistettava, että Liikenne- ja viestintävirasto tekee tiivistä yhteistyötä Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja tietosuojavaltuutetun sekä muista EU:n digi- ja datasäädöksistä vastaavien viranomaisten kanssa. Myös elinkeinoelämän edustajat on tärkeä pitää ajan tasalla säädösten kansallisesta toimeenpanosta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto arvioi, että Liikenne- ja viestintäviraston ja tietosuojavaltuutetun toimiston välinen yhteistyö tulee toimijoiden valvonnan osalta korostumaan datanhallinta-asetuksen soveltamisen alkaessa syksyllä 2023. Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää tärkeänä, että hallituksen esitysluonnoksen sivuilla 14 ja 28, on nimenomaisesti todettu se, että Liikenne- ja viestintäviraston tulee hallintolain 21 §:n mukaisesti siirtää henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat toimivaltaiselle viranomaiselle eli tietosuojavaltuutetun toimistolle. Tietosuojavaltuutetun toimisto katsoo, että yhteistyön järjestäminen on mahdollista jo voimassa olevan sääntelyn perusteella. Valvontamenettelyiden sujuvuuden ja ennakoitavuuden vuoksi ollut tärkeää, että hallituksen esitysluonnoksessa olisi tuotu esiin konkreettisempia käytännön esimerkkejä datanhallinta-asetuksen soveltamistalaa kuuluvista tilanteista, jotka voivat edellyttää viranomaisten välistä yhteistyötä ja asiasta tiedottamista tai joissa arviointi tai menettely voi olla joiltakin osin päällekkäistä tai sidoksissa toisiinsa.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että hallituksen esitysluonnos vastaa edellä mainittua työryhmän selvitystä. Ministeriö kannattaa pitää esitystä tarpeellisena ja toimivaltaisia viranomaisia sekä seuraamussääntelyä koskevia esityksiä tarkoituksenmukaisena.

Toimivaltaisen viranomaisen toimivaltuudet

Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan seuraamukset ovat riittävän varoittavia ja sääntely mahdollistaa tehokkaan valvonnan toteuttamisen.

Oikeusministeriö toteaa toimivallan määrittämisen osalta, että asetuksessa sekä annetaan valtuuksia että joiltain osin edellytetään valtuutta hoitaa tiettyä viranomaistehtävää. Ero on ratkaiseva, koska toinen näistä muotoiluista edellyttää toimivallasta säätämistä erikseen ja toinen ei. Toisaalta asetuksessa annettu valtuus voi edellyttää täsmennystä kansallisessa lainsäädännössä. Tästä näkökulmasta esitysluonnoksesta nostetut esimerkit vaikuttavat asianmukaisilta, mutta oikeusministeriö ei ole käynyt läpi koko asetusta.

Oikeusministeriö toteaa, että esitysluonnoksessa käsitellään kansallisen liikkumavaran alaa ja todetaan muidenkin kuin rangaistuksenluonteisten seuraamusten olevan tai tulevan tarvittaessa valvojan viranomaisen käyttöön. Erilaisten seuraamusten ankaruutta ja keskinäistä suhdetta on käsitelty esityksessä melko laajasti eikä kansallisten täytäntöönpanotoimien riittävyttä ja asianmukaisuutta tältä kannalta ole syytä epäillä.

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että täytäntöönpanon poikkeuksellisuutta suhteessa viestintäpalvelulaissa aikaisemmin säädettyjen seuraamusmaksujen täytäntöönpanosääntelyyn on perusteltu esitysluonnoksessa. Täydentävissä huomioissaan oikeusministeriö toteaa, että lain 335 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi uuden seuraamusmaksun täytäntöönpanosta. Oikeusministeriö toteaa, että ehdotettu säännös noudattaa sinällään seuraamusmaksujen täytäntöönpanosääntelystä annettua ohjeistusta. Oikeusministeriö toteaa kuitenkin, että kyseisen pykälän 1 momentissa säädetään erilaisesta täytäntöönpanomenettelystä lain 333 ja 334 §:ssä tarkoitetuille seuraamusmaksuille. Tältä osin viitataan täytäntöönpanoon verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Oikeusministeriön työryhmä (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM032:00/2021>) valmistelee parhaillaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistamista. Työryhmän työssä on katsottu, että kaikkien Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantaviksi tulevien seuraamusmaksujen täytäntöönpanossa tulee soveltaa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia eikä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia. Edellä mainitun johdosta oikeusministeriö toteaa, että lain 335 § tulisi muuttaa muotoon:

”Tämän lain 333, 334 ja 334 a §:n nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Tällainen seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen tekemisestä.”

Lisäksi oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tämän muutoksen johdosta myös lain 333 ja 334 §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut tulisi mainita sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 2 momentissa. Myös tämä lisäys tulisi tehdä esityksen jatkovalmistelussa.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että vakiintuneesti rangaistusluonteiset seuraamusmaksut ovat täytäntöönpanokelpoisia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 344 §:n 2 momentissa säädetään kuitenkin poikkeuksesta tähän. Momentin nojalla seuraamusmaksun määrännyt viranomais- tai yksityinen voisi määrätä seuraamusmaksun täytäntöönpanosta vailla lainvoimaa. Oikeusministeriön käsityksen mukaan sääntelyä tulisi tältä osin muuttaa siten, että seuraamusmaksujen täytäntöönpanokelpoisuuteen ei sovelleta pykälän 2 momenttia.

Oikeusministeriö katsoo, että pykäläehdotuksen (334 a §) ehto ”eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa määräajassa oikaise

menettelyään” voisi olla syytä poistaa. Kyse olisi lailla sanktioidusta teosta tai laiminlyönnistä, eikä siis esimerkiksi hallinnollisen pakon käyttämisestä toiminnanharjoittajaan lainmukaisen asiointilan palauttamiseksi.

Pykälässä käytetään useita ilmaisuja ”10 artiklassa tarkoitetusta datan välityspalvelun tarjoajasta”. Jatkovalmistelussa voisi vielä varmistua siitä, onko viittaaminen 10 artiklaan kaikissa aineellisissa säännöksissä erikseen välttämätön, vai olisiko jo kyseisen artiklan nojalla selvää, mitä datan välityspalvelun tarjoajalla tarkoitetaan.

Oikeusrekisterikeskus pitää kannatettavana, että datanhallinta-asetuksen mukaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanolaisiksi esitetään sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Oikeusrekisterikeskus kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että lainsäädännön yhdenmukaisuuden takia myös teleyrityksen seuraamusmaksun sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksun täytäntöönpanolakia olisi tärkeä arvioida samassa yhteydessä.

Oikeusrekisterikeskuksen mukaan ehdotetun viestintäpalvelulain 335 §:n 2 momentissa on otettu hyvin huomioon seuraamusmaksun vanhentuminen, sillä seuraamusmaksu vanhenisi viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen tekemisestä. Ehdotetun viestintäpalvelulain 334 a §:n säännöskohtaisista perusteluista ilmenee, että seuraamusmaksulle ei ehdoteta perittävän korkoa, koska rangaistusluonteiset seuraamusmaksut rinnastuvat ankaruudeltaan sakkorangaistukseen. ORK pitää tärkeänä, että seuraamusmaksun korottomuus on todettu erikseen perustelutekstissä. Maininnalla on selventävä informatiivinen merkitys sekä maksuvelvollisille että maksuasioita käsittelevien eri viranomaisten henkilöstölle. Ehdotetun viestintäpalvelulain 335 §:n 2 momentin sisältämän seuraamuksen täytäntöönpanotapaa koskevan lakiviittauksen lisäksi on tärkeää, että sakon täytäntöönpanosta annettua lakia on esitetty muutettavaksi siten, että lain soveltamisalaa koskevaan 1 §:n 2 momentin luetteloon sisällytettäisiin ehdotettu uusi hallinnollinen seuraamusmaksu.

Oikeusrekisterikeskuksessa täytäntöönpanopantavien seuraamusmaksujen täytäntöönpanossa on omaksuttu sääntely, jonka mukaan seuraamusmaksun määrävän viranomaisen päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen lainvoimaisena. Mikäli on tarkoitus, että seuraamusmaksun määrävän viranomaisen päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen vain lainvoimaisena ja täytäntöönpanokelpoisuus määräytyisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti, ORK esittää muutettavaksi viestintäpalvelulain 344 §:n 2 momenttia seuraavasti: ”Päätöksen tehnyt viranomais- tai ilmoitettu laitos voi muussa kuin 233, 235 ja 334 a §:ssä tarkoitetussa päätöksessä määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.” Mikäli myös teleyrityksen seuraamusmaksun sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksun täytäntöönpanosääntelyä arvioidaan samalla, tulisi 344 §:n 2 momenttiin lisätä myös lain 333 ja 334 §:t. ORK esittää siten, että seuraamusmaksut rajattaisiin selkeästi soveltamisalan ulkopuolelle niistä päätöksistä, joita tulee päätöksen tekijän määräyksestä noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Teknologiaateollisuus ry pitää tärkeänä, että valvova viranomaisen keskittyä laiminlyöntien kohdalla ensisijaisesti huomautuksiin ja muihin hallinnollisiin ohjauskeinoihin ja varaa ankarammat seuraamukset, mukaan lukien taloudelliset sanktiot, vain vakavammille rikkomuksille, koska kyse on uudesta sääntelystä.

Tietosuojavaltuutetun toimisto yhtyy esityksen näkemykseen tietosuojasääntelyn ikään kuin korostetusta asemasta datanhallinta-asetuksessa. Mikäli arvioitavaan toimintaan liittyy henkilötietojen käsittelyä, tietosuojasääntelyn ensisijaisuus voitaisiin huomioida valvontaa ohjaavana periaatteena esimerkiksi siten, että lähdettäisiin aina sen arvioinnista, täyttääkö toiminta tietosuojasääntelyn edellytykset ja vasta tämän jälkeen arvioitaisiin ylätasoisempien datanhallinta-asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttymistä. Toimijoiden valvonnan osalta voi myös olla haasteellista, että tietyt datanhallinta-asetuksen 12 ja 20–22 artiklojen mukaiset toimijoille asetetut velvoitteet ovat samankaltaisia tai toisaalta jopa lähtökohdiltaan päinvastaisia tietosuoja-asetuksessa asetettujen velvoitteiden kanssa. Näin ollen tällaisten säännösten tulkinnassa ja arvioinnissa lähtökohdaksi tulisi ottaa tietosuojasääntelyn mukainen tulkinta ja huomioida datanhallinta-asetuksen sääntely siitä, mahdollisissa ristiriitilanteissa sovelletaan tietosuojasääntelyä.

Tietosuojavaltuutetun toimisto katsoo, että eräiden datanhallinta-asetuksen ja tietosuoja-asetuksen säännösten samankaltaisuudet on hallituksen esitysluonnoksessa tunnustettu lähtökohtaisesti hyvin, mutta niitä koskeva syvällisempi arviointi jää esitysluonnoksesta puuttumaan.

Tietosuojavaltuutetun toimisto katsoo, että vielä selkeämpi ja yksityiskohtaisempi ne bis in idem-kiellon soveltumisen arviointi ja siihen liittyvän EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön analysointi, olisi ollut hallituksen esitysluonnoksessa toivottavaa, sillä asia on vaikeaselkoinen ja toisaalta myös viranomaisten toiminnan ennakoitavuuden kannalta tärkeä.

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Liikenne- ja viestintävirasto nostaa harkittavaksi data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteröintiä koskevan muutoksenhaun tarkentamista siten, että rekisteröintiä koskevaan päätökseen olisi mahdollisuus hakea oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta. Liikenne- ja viestintävirasto ehdottaa, että tämä toteutettaisiin lisäämällä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 342 §:ään uusi momentti.

Oikeusministeriön huomio kiinnittyy asetuksessa ja sen myötä esitysluonnoksessa käytettyihin käsitteisiin. Jaksossa 3.4 todetun perusteella jää jossain määrin epäselväksi, minkälaisesta asian käsittelystä asetuksen 27 artiklassa tarkoitettussa valituksen käsittelyssä olisi kansallisesti kyse, toisin sanoen, mitkä hallintolain ja mahdollisesti erityislain täydentävät säännökset siihen tulevat sovellettavaksi. Jaksossa käydään läpi hallintoasian käsittelyyn liittyviä säännöksiä ja todetaan nimenomaisesti, että oikaisuvaatimusmenettely ei sopisi seuraamusmaksuja koskevaksi muutoksenhaun vaiheeksi. Oikeusministeriö kysyy, voisiko valitus kuitenkin siis tarkoittaa esimerkiksi asianosaisen tai jonkun muun ilmoittajan yhteydenottoa viranomaiseen toiminnanharjoittajan (sanktioitavasta) toiminnasta ja olisiko tällöin kyse varsinaisesta hallintoasiasta vai kantelusta?

Oikeusministeriö toteaa, että EU-taustainen viivästysvalitussääntely sopii huonosti Suomen oikeusjärjestykseen ja siksi niihin tuleekin kiinnittää jo neuvotteluvaiheessa huomiota. Esitysluonnoksessa on katsottu kansallisen lainsäädännön täytävän asetuksen vaatimukset tältäkin osin.

Viranomaisvaikutukset

Ammattiliitto Pro korostaa, että uusien tehtävien hoitamiseen on osoitettava täysimääräinen pysyvä rahoitus Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenoissa, koska kyseessä on pysyvä uusi viranomaistehtävä. Toimeenpanovaiheessa todentuva mahdollinen arvioitua suurempi resurssitarve huomioitava jatkossa toimintamäärärahoissa. Uuden sääntelyn aiheuttamaa tosiasiallista työ määrää on lain voimaantulon jälkeen kaikkien hallituksen esityksessä mainittujen valtion viranomaisten osalta tarkoin seurattava. Lisätyön aiheuttamat kustannukset on seurantatuloksen osoittamalla tavalla kompensoitava toimintamenoihin täysimääräisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että tehtävät ovat pysyviä ja vaativat siten myös pysyviä resursseja, jotta ne on mahdollista hoitaa datanhallinta-asetuksen ja kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Oikeusministeriö viittaa siihen, että Oikeusrekisterikeskuksen mahdollinen lisäresursoinnin tarve tulee täsmentymään vasta myöhemmin. Oikeusrekisterikeskuksen määrärahatarpeet uusien seuraamusmaksujen täytäntöönpanoon tulee arvioida talousarvio- ja kehysvalmistelumenettelyissä. Oikeusministeriöstä seuranta olisi tärkeää, vaikkakin juuri esitysluonnoksessa todettuun viitaten haastavaa.

Oikeusrekisterikeskus toteaa, että jokainen uusi seuraamusmaksu lisää keskuksen henkilötöiden tarvetta. Kun uusia seuraamuslajeja tulee jatkuvasti lisää, keskuksen lisähenkilötöiden tarvetta on tarpeen arvioida pidemmällä aikajaksolla viraston tulosohtausmenettelyssä. Tällä perusteella arvioidaan nyt, että datanhallinta-asetukseen perustuvien uusien seuraamusmaksujen johdosta tarvittava lisähenkilöstön määrä keskukselle on 0,1 henkilötövuotta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, että käytännössä se, kuinka paljon datanhallinta-asetuksesta tulee lisätehtäviä tietosuojavaltuutetun toimistolle, liittyy pitkälti siihen, kuinka paljon datanhallinta-asetuksen mukaisia toimijoita kentälle tulee ja missä määrin ne käsittelevät henkilötietoa. Tämän pohjalta asiaa on vielä tässä vaiheessa vaikea arvioida tai ennakoita. Tietosuojavaltuutetun toimisto kuvaa niitä mekanismeja, joiden kautta datanhallinta-asetuksella on vaikutuksia sen työ määrään.

Valtiovarainministeriö toteaa, että vuoden 2024–2027 julkisen talouden suunnitelmassa ei ole rahoitusta asetuksesta aiheutuviin tehtäviin. Hallituksen esityksessä todetaan, että henkilötövuosien lisästarve on pysyvä. Esityksessä ei myöskään tuoda esiin htv-määrän kustannusarviota, joka valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan olisi relevantti tieto päätöksentekijälle. Asetusta koskeudessa U-kirjeessä todetaan, että kansallisesta rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Lisäksi todetaan, että toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen. Vastaava tekstikokonaisuus tulee valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan kirjata myös hallituksen esityksen valtiontaloudellisiin vaikutuksiin.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esityksellä olisi vaikutuksia tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Liikenne- ja viestintäministeriön tulee vaikutustenarvioinnissa perustella selkeästi, miksi tiedonhallintalain mukaisia vaikutuksia ei ole arvioitu, jos se katsoo, ettei arvioinnille ole edelleenkaan tarvetta.

Kansallinen liikkumavara

Teknolohiateollisuus ry pitää perusteltuna, että asetukseen sisältyvää liikkumavaraa asettaa lisävaatimuksia datan välityspalveluille ja tunnistetuille data-altruismipohjaisille organisaatioille, peria maksuja datan välityspalveluiden ilmoituksista sekä tehdä kansallisia data-altruismia koskevia järjestelyjä ei ehdoteta tässä vaiheessa käytettävän, koska kyse on uudesta sääntelystä.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä maksujen perimistä julkisen talouden tasapainottamistarpeen vuoksi. Maksujen perimisen kannattavuutta tulee arvioida säännöllisin väliajoin, jottei valtiontalouden kohdistuva resurssipaine kohdistuisi veronmaksajiin vaan niihin tahoihin, jotka viranomaispalvelua käyttävät.

Täytäntöönpanoaikataulu

Ammattiliitto Pro toteaa, että aikataulu on laadukkaan kansallisen lainsäädännön voimaantulon osalta äärimmäisen tiukka.

Liikenne- ja viestintävirasto valmistautuu uusien viranomaistehtävien vastaanottamiseen datanhallinta-asetuksen mukaisessa aikataulussa. Mikäli kansallisen lainsäädännön antaminen viivästyisi,

tämä voisi johtaa siihen tilanteeseen, ettei Liikenne- ja viestintävirastolla olisi toimivaltaa viranomais-tehtävien toteuttamiseen datanhallinta-asetuksen soveltamisen alkaessa 24.9.2023.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää yleisesti huomiota siihen, että hallituksen esitysluonnos on tullut lausuntokierrokselle heti seuraavana päivänä työryhmän selvitysluonnosta koskevan lausuntokierroksen jälkeen. Hallituksen esitysluonnoksessa ei näin ollen ole voitu ottaa kattavasti huomioon työryhmän selvityksestä annettuja lausuntoja.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi